

NÁVRH NOVELY ZÁKONA O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH
ZAJIŠŤOVÁNÍ KVALITY
VÍCE OTÁZEK NEŽ ODPOVĚDÍ

ASOCIACE VYSOKOŠKOLSKÝCH PORADCŮ

2. ÚNORA 2016

- 27. ledna 2016 prošel návrh novely zákona o vysokých školách třetím čtením v PS Parlamentu ČR
- Bude předložen Senátu Parlamentu ČR (?na březnovou schůzi?)
- Možné nabytí účinnosti – srpen?, září?, říjen? 2016

- Navrhované změny

Navrhované změny (zejména)

- Pravidla hodnocení kvality vysokých škol - Akreditace studijních programů vysokých škol a institucionální akreditace;
- Postavení a pravomoci Národního akreditačního úřadu (NAÚ);
- Pravidla působení zahraničních vysokých škol a jejich poboček na území České republiky;
- Přezkumné řízení ve věci získání vysokoškolského vzdělání nebo kvalifikace (odebírání neoprávněně získaných diplomů a titulů);
- Výběr poplatků za uznávání vzdělání; za habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem;
- Zvýšení sociálních stipendií pro vysokoškolské studenty.

Navrhované změny - Správní rada

- Explicitně uvedeni
  - zástupci profesních komor, organizací zaměstnavatelů ....
  - absolventi
- Posílení kompetencí: **po schválení v akademickém senátu**
  - a) projednává zprávu o vnitřním hodnocení kvality, výroční zprávu o činnosti a výroční zprávu o hospodaření veřejné vysoké školy,
  - b) schvaluje rozpočet veřejné vysoké školy,
  - c) schvaluje strategický záměr veřejné vysoké školy,
- V případě, že návrh neschválí, **původní návrh znovu do AS** - schválen bez potřeby dalšího následného schválení správní radou, jestliže se pro něj vyslovily **nejméně tři pětiny všech členů AS**

- Změny v systému akreditací a zajišťování kvality na vysokých školách

Národní akreditační úřad

- Dle současného stavu akreditace uděluje MŠMT na základě žádosti vysoké školy posouzené (doporučené) Akreditační komisí ČR.
- Do budoucna bude akreditace udělovat **Národní akreditační úřad** (nebo si bude studijní programy schvalovat sama vysoká škola v rámci institucionální akreditace)
- Členové orgánů Akreditačního úřadu jsou ve svém rozhodování nezávislí
- Rada Akreditačního úřadu (15-ti členná) – členové vykonávají své funkce osobně a pro jejich výkon nesmějí přijímat žádné pokyny a instrukce
- Materiálně, administrativně a finančně činnost Akreditačního úřadu zajišťuje ministerstvo.
- Akreditační úřad zejména
  - rozhoduje o institucionálních akreditacích, o akreditacích studijních programů, habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem,
  - provádí vnější hodnocení vzdělávací a tvůrčí činnosti a souvisejících činností vysokých škol,
  - ukládá nápravná opatření při nedostacích v uskutečňování akreditovaných činností
  - vydává stanoviska k udělení státního souhlasu
  - další činnosti stanovené zákonem

Akreditace

- **System bude rozmanitější :**
  - **Akreditace oblastí vzdělávání** udělovaná *Národním akreditačním úřadem (NAÚ)*, na níž naváže,
    - **Vnitřní schvalování studijních programů** pro oblasti, pro něž UK získá institucionální akreditaci; programy budou schvalovány přímo UK,
  - **Akreditace studijních programů**, které budou stát mimo akreditované oblasti vzdělávání NAÚ,
  - **Akreditace habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem**, předložená k akreditaci NAÚ současně se žádostí o institucionální akreditaci oblastí vzdělávání.

Dvě cesty k zajištění akreditace pro studijní programy VŠ

- **Institucionální akreditace** udělovaná NAÚ, poté vlastní **schvalování studijních programů** a
- **Akreditace pro jednotlivé studijní programy**,
  - které nebudou spadat pod žádnou akreditovanou oblast vzdělávání ani nebudou splňovat podmínky na kombinovaný studijní program nakročený mezi dvě (či více) oblastí vzdělávání udělovaná NAÚ;
  - taktéž studijní programy realizované ve spolupráci s jinou institucí (mimo AV ČR) vč. zahraniční vysoké školy

Institucionální akreditace (1)

- VŠ musí splnit požadavky týkající se zejména
  - strategie a řízení vysoké školy,
  - studijních programů a jejich studentů,
  - tvůrčí činnosti (výzkumu),
  - mezinárodní spolupráce,
  - spolupráce s praxí,
  - akademické pracovníky a
  - Zdroje.
- Udělení institucionální akreditace univerzitě stvrzuje její způsobilost
  - **samostatně vytvářet, schvalovat a uskutečňovat studijní programy** tak, aby byly v souladu s minimálními požadavky kladenými na jejich typ, profil a formu a se specifickými požadavky určenými charakterem oblasti nebo oblastí, v níž / v nichž se studijní program uskutečňuje, a s posláním vysoké školy;
  - **kontrolovat, že standardy jsou naplňovány**, případně **zjištěné nedostatky odstraněny**;
  - programy se **rozvíjí**.

Institucionální akreditace (2)

- Univerzita může tedy o institucionální akreditaci požádat teprve tehdy, bude-li zejména mít ustaven
  - *vnitřní systém zajišťování kvality,*
  - stanoveny a popsány *postupy vnitřního hodnocení kvality,*
  - stanoveny *standardy pro studijní programy,*
  - ustaven jak *systém vnitřního schvalování studijních programů,* tak jejich *průběžného hodnocení,*
  - *provedeny všechny příslušné změny ve vnitřních předpisech* VŠ.
- Institucionální akreditace udělena na 10 let, v případě opakované žádosti (druhý pokus) na 5 let

Akreditace habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem

- Stávající postup předkládání žádostí o **akreditaci** novele vyhovuje a může být z velké části zachován s některými případnými modifikacemi, které mohou vyplynout z konečného znění novely a jejích prováděcích předpisů
- **Novinkou** je možnost, **žádost o udělení akreditace habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem podat současně s žádostí o institucionální akreditaci příslušné oblasti vzdělávání, o obou žádostech se povede společné řízení**

Dvě nařízení vlády

- V projednávání
  1. Nařízení vlády, kterým se stanoví **standards pro institucionální akreditaci, standardy pro akreditaci studijního programu a standardy pro akreditaci habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem (§82a)**;
  2. Nařízení vlády o **vymezení oblastí vzdělávání (§ 44a)** vymezení jednotlivých oblastí vzdělávání, obsahující
    - **základní tematické okruhy**, které jsou charakteristické a určující,
    - **výčet typických studijních programů**,
    - **rámcový profil absolventů** s uvedením hlavních cílů vzdělávání (*odborné znalosti, dovednosti a další kompetence*), a charakteristických profesí, zejména pak profesí regulovaných, které jsou relevantní

Orgány veřejné vysoké školy/fakulty

- Nový orgán: *Rada pro vnitřní hodnocení*
- Úprava kompetencí stávajících grémií zejména vzhledem k otázkám zajišťování kvality:
- *Vědecká rada VŠ* – zákon významně posiluje její kompetence v oblasti akreditací (institucionální akreditace, *vnitřní schvalování SP*, zůstává *schvalování žádostí o akreditaci SP, habilitační řízení, řízení ke jmenování profesorem* nebo
- Ize některé výše uvedené kompetence Statutem delegovat na
  - Radu pro vnitřní hodnocení
  - Vědecké rady fakult
- Posílení institutu *garantů studijních programů*

Modul zajišťování kvality vzdělávací činnosti

- Dvojí hodnocení, a to pro
  - účely **zajišťování akreditací**, tedy minimálních požadavků kladených na studijní program a
  - pro účely **průběžného odstraňování zjištěných nedostatků** a následného zlepšování kvality studijního programu, tj. **zajišťování vnitřního hodnocení kvality vzdělávací činnosti**.

- Změny spojené přímo se studijními programy

Studijní programy

- Součástí studijního programu nebudou obory.
- Součástí studijního programu dle návrhu novely budou
  - název studijního programu, typ, forma a cíle studia,
  - v případě bakalářského nebo magisterského studijního programu údaj o profilu studijního programu;
  - stanovení profilu absolventa studijního programu,
  - charakteristika studijních předmětů,
  - pravidla a podmínky pro vytváření studijních plánů, popřípadě délka praxe,
  - standardní doba studia při průměrné studijní zátěži vyjádřená v akademických rocích,
  - podmínky, které musí student splnit v průběhu studia a při jeho řádném ukončení včetně obsahu státních zkoušek,
  - udělovaný akademický titul,
  - určení oblasti nebo oblastí vzdělávání, v rámci kterých má být studijní program uskutečňován, a návaznost na další typy studijních programů v téže nebo příbuzné oblasti nebo oblastech vzdělávání; v případě kombinovaného studijního programu také procentně vyjádřený podíl základních tematických okruhů náležejících do jednotlivých oblastí vzdělávání na výuce.
- Kombinovaný studijní program – zasahuje do dvou či více oblastí vzdělávání

Profil studijního programu

- Profil bakalářského nebo magisterského studijního programu podle návrhu novely může být
  - profesně zaměřený s důrazem na zvládnutí praktických dovedností potřebných k výkonu povolání podložených nezbytnými teoretickými znalostmi, nebo
  - akademicky zaměřený s důrazem na získání teoretických znalostí potřebných pro výkon povolání včetně uplatnění v tvůrčí činnosti a poskytující rovněž prostor pro osvojení nezbytných praktických dovedností.

- Přechodné období

Přechodné období

- od nabytí účinnosti novely:
  - 1 rok pro registraci vnitřních předpisů v souladu s novelou
  - minimálně 3 roky pro studijní programy;
    - má-li program platnou akreditaci před nabytím účinnosti novely, akreditace (včetně délky) i členění SP zůstává v nezměněné podobě, v jaké bylo;
    - minimální doba platnosti akreditace se prodlužuje na tři roky.

Přechodné období

- Správní řízení ve věcech akreditací nebo státního souhlasu, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti novely, se dokončí podle zákona o vysokých školách, ve znění novely;
- Nabude-li tento zákon alespoň zčásti účinnosti přede dnem 31. července 2016, funkční období stávajících členů Akreditační komise, kterým by funkční období skončilo po dni nabytí účinnosti alespoň části tohoto zákona, skončí posledním dnem přede dnem zahájení funkčního období členů Rady NAÚ;

- Poradenské služby

Náměty pro ukotvení poradenských služeb

- Stávající zákon: § 21 Další povinnosti veřejné vysoké školy
  - Povinnost poskytovat poradenské služby zůstává ve stejném znění
- Lze předpokládat, že **poradenství bude součástí prováděcího předpisu (nařízení vlády) k novele zákona o vysokých školách**, tj. národních akreditačních standardů - jak pro akreditaci studijních programů, tak pro institucionální akreditaci – např. v otázkách souvisejících se studiem nebo s možností uplatnění absolventů apod.

Možné ukotvení ve vnitřním systému zabezpečení kvality na VŠ

- Bude záležet na znění akreditačních standardů a na konkrétní vysoké škole -
pouze ilustrační příklady
- Akreditace
  - Předpoklad: **poradenství bude součástí** národních akreditačních standardů
  - Může být např. požadováno ověření toho, že služby fungují
  - ? možnost ukotvit tyto služby i *ve vnitřních standardech studijních programů* na VŠ?
- Vnitřní hodnocení vzdělávací činnosti nabízí možnost - **zhodnocení podpory studentů v širším smyslu ve všech fázích studia**:
  - v počátcích studia (přesná a včasná informovanost studentů tak, aby bez problémů prošli adaptační fází);
  - zda a jakým způsobem fakulta, garant studijního programu, vyučující apod. vyhodnocují problémy studentů a navrhnou jejich řešení;
  - „záchranná síť“ v průběhu studia (problémů studijní, rodinné, sociální);
  - v závěru studia by UK měla studenty podpořit při přechodu do pracovního života
- **Hodnocení kvality a podpůrných služeb** (jako součásti infrastruktury) se může odrážet ve studentských hodnoceních, v hodnoceních absolventů (srovnej např. šetření REFLEX)

- Kvalita v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání. *Evropské zásady a postupy pro zabezpečení kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání (ESG)*
- Tento dokument nabízí další možnost, jak zakomponovat poradenské a informační služby do systému zajišťování kvality v oblasti vzdělávací činnosti

Evropské zásady a postupy pro zabezpečení kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání (ESG)

- *Standardy* (standards) představují společně přijatou praxi pro zajišťování kvality ve vysokém školství v EHEA
- *Postupy a hlavní směry* (guidelines) vysvětlují, proč je daný standard důležitý a jak má být implementován (příklady dobré praxe jako inspirace)
- Vlastní implementace se v závislosti na kontextu může v různých zemích či na různých školách lišit.
- ESG je celý systém, který obsahuje tři části:
  - Část 1: ESG pro vnitřní zabezpečení kvality v rámci vysokých škol
  - Část 2: ESG pro vnější zabezpečení kvality ve vysokém
  - Část 3: ESG pro agentury zabezpečující vnější hodnocení kvality školství

ESG. Část I. Vnitřní zajišťování kvality

- 10 standardů, které se týkají
  1. Strategie zajišťování kvality
  2. Tvorby a schvalování studijních programů
  3. Učení, výuka a hodnocení zaměřené na studenty (*student-centred*)
  4. Přijímání studentů, jejich průchod studiem, uznávání dosažených výsledků a jejich certifikace
  5. Vyučující
  6. Výukové zdroje a podpora studentů
  7. Management informací pro efektivní řízení studijních programů a dalších aktivit
  8. Zveřejňování informací
  9. Průběžné sledování a pravidelná aktualizace programů
  10. Periodická vnější hodnocení

Standard 1.6.

Výukové zdroje a podpora studentů

- zajistit „odpovídající finanční prostředky na vzdělávání a pedagogické činnosti a zajistit odpovídající a snadno přístupné zdroje pro výuku a učení i služby studentům“
  - „fyzické“ zdroje, např. knihovny, místnosti pro studium, IT infrastruktura apod.
  - podpora podobě tutorů nebo poradců
  - úloha podpůrných služeb pro usnadňování mobility studentů, v rámci vysoké školy, země, mezinárodní mobilita
  - učení zaměřené na studenta, flexibilní možnosti průchodu studiem
  - vnitřní systém zajišťování kvality pokrývá i segment *služeb pro studenty* a hodnotí: dostatečnost zdrojů, efektivitu, účelnost, dostupnost, informovanost studentů
  - úloha poradenských a dalších podpůrných pracovníků zásadní, a proto je třeba, aby byli kvalifikovaní a měli možnost rozvíjet své schopnosti

Standard 1.7.

Management informací

- zajistit „sběr, analýzu a využívání informací pro efektivní řízení svých programů a dalších aktivit“ „fyzické“ zdroje, např. knihovny, místnosti pro studium, IT infrastruktura apod
  - část postupů a návodů věnována sběru dat, jejich spolehlivosti, procesům sběru a jejich efektivitě, analytické práci, úzce provázanými s vnitřním zajišťováním kvality
  - sběr dat a navazující aktivity se budou lišit v závislosti na poslání vysoké školy, nicméně neměly být opomenuty:
    - jak studenti procházejí studijními programy, proč jsou a nejsou úspěšní, proč předčasně odcházejí ze studií;
    - jak jsou spokojeni se studiem (programy i podpůrnou infrastrukturou včetně služeb);
    - kariérní dráhy
- Data a informace budou sbírány taktéž o podpůrných službách včetně poradenských

Zdroje informací

- Novela zákona o vysokých školách, Sněmovní tisk [464](#) – dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?t=464&o=7>;
- ESG: http://bologna-yerevan2015.ehea.info/files/European%20Standards%20and%20Guidelines%20for%20Quality%20Assurance%20in%20the%20EHEA%202015_MC.pdf;

Děkuji za pozornost

Věra Šťastná

vera.stastna@ruk.cuni.cz

